

disruptief inclusief

Dit zijn de verhalen

disruptief inclusief

Dit zijn de verhalen

We willen dat werk loont en vanzelfsprekend toegankelijk is voor mensen met een beperking.

Die 'we', dat zijn Konekt vzw, GTB, VDAB en DWSE. We gaan samen op zoek naar wat we moeten doen om ervoor te zorgen dat wie wil werken, kan werken.

Wat je voor me doet, maar zonder mij doet, doe je eigenlijk tegen mij, zei ooit Mahatma Gandhi. We wilden niet over het hoofd van mensen met een beperking heen beslissen. We willen net met z'n allen samen het verschil maken. Als eerste stap legden we daarom ons oor te luisteren.

We spraken mensen met een beperking over hun dromen en ambities en over werk. Daarnaast spraken we ook met de ouders van een kind met een beperking, jobcoaches en werkgevers. We leerden ontzettend veel bij en waren vaak ontzet, ontroerd en geïnspireerd door de verhalen die we hoorden. In dit magazine vind je een greep uit de verhalen die ons nog lang bij zullen blijven...

“Ik heb mijn draai in het systeem gevonden”

Als ik kijk naar het traject dat ik de afgelopen jaren heb doorlopen, ben ik hard onder de indruk. Van iemand met het weinige zelfvertrouwen dat ik toen had, had je misschien niet durven geloven dat ik nu met zoveel gemak mijn leven en een vzw zou leiden.

Wat je over mij moet weten is dat ik enorm veel ondernemerschap in mij heb en onstuitbaar veel ambitie om met IT te werken. Dat klinkt misschien als het profiel van iemand die de dag van vandaag om het hoofd wordt geslagen met jobs en investeringen, maar als je net zoals ik geen diploma hebt en ASS'er bent, is dat allebehalve waar. Vanuit mijn ervaring kan ik met de hand op hart vertellen: solliciteren is het slechtste wat er is. Je krijgt gewoon geen kansen. Chance, zoals ze bij mij in West-Vlaanderen zeggen, staat daar bij mij tegenover dat ik niet in zak en as blijf zitten. Het bloed kruipt waar het niet

gaan kan. Ik wilde absoluut bijleren over IT en begon mezelf bij te scholen. Met mijn uitkering zelf de opleidingen financieren was heel krap. Zo is het idee gegroeid om mijn eigen vzw te starten. Ik wilde werken en mensen waren ook wel geïnteresseerd om met mij samen te werken. Een vzw oprichten was een ongebruikelijke maar verder ideale oplossing: ik kon iets factureren en op die manier mijn opleidingen en zakelijke verplaatsingen betalen.

Het domein waarin ik wilde werken was voor mij meteen duidelijk: inclusieve technologie. Ik heb coding skills en kan als ervaringsdeskundige doen wat anderen niet kunnen. Jaar na jaar komen er bij mijn vzw klanten bij, wat toont dat er ook echt een markt is voor wat ik doe.

Er was een periode dat ik mij mateloos ergerde aan het zo beperkende systeem

van uitkeringen. Kan je je voorstellen dat ik in Silicon Valley als keynote spreker voor Microsoft werd gevraagd om te spreken over inclusieve technologie, maar dat ik daar volgens de Belgische regels niet voor mag betaald worden? Om de muren van op te lopen. Gelukkig heb ik de vzw, zodat ik wel onrechtstreeks iets kan factureren en dat dan terug kan investeren in de verdere ontplooiing van de zaak en van mezelf als professional.

Ondanks het feit dat het systeem niets veranderd is, is bij mezelf de ergernis weggetrokken. Ik heb er mijn draai in gevonden. Dat wil niet zeggen dat ik me geen zorgen maak: enorm veel potentieel gaat door deze regels verloren. Ik heb de indruk dat de samenleving een steeds slechtere dunk heeft van mensen met een beperking. Maar mensen met een beperking willen vaak niets liever dan productief zijn. Iedereen zou erbij gebaat zijn als dat ook zou kunnen.

Waar ik in mijn werk wel op bots is het stigma op vrijwilligerswerk. Mensen zien dit meestal niet als serieus werk, maar als vrijetijdsbesteding. Denk bijvoorbeeld aan de maatregelen tijdens de coronacrisis: vrijwilligerswerk was een van de eerste dingen die geschrapt werd. De regering is er zich niet van bewust dat belangrijk werk door vrijwilligers gebeurt - werk dat belangrijk is voor zowel de vrijwilligers als de mensen die geholpen worden.

Wat ik nu nodig heb is iemand die mij coacht om echt vooruit te geraken. Ik weet wat ik wil en kan. Nu is het een kwestie van mezelf profileren en sprongen vooruit maken. Alle mensen die vroeger geen potentieel zagen in mij, gaan nog grote ogen trekken.

Dennie, voorzitter DDsoft vzw

“Ik weet wat ik wil en kan. Nu is het een kwestie van mezelf profileren en sprongen vooruit maken.”

“Maak maatwerk mogelijk in alle bedrijven”

Liefst van al wil ik werken als lasser, of op een andere manier dingen maken. Ik heb door omstandigheden lang thuis gezeten. De stap naar werk zette ik omdat ik overdag iets te doen wilde hebben. Evident was het niet. Ik startte in een maatwerkbedrijf, maar kon er niet aarden. Het werk was repetitief, terwijl ik net iets uitdagends nodig hebt, iets waar mijn gedachten helemaal in opgaan. Nu bouw ik mijn cv uit met vrijwilligerswerk bij gewone bedrijven. Zo kan ik in de toekomst werk doen dat verloond wordt en inhoudelijk interessant is. Als ik de overheid iets van advies mocht geven, zou het zijn om maatwerk mogelijk te maken in alle bedrijven. Ik kan toch niet de enige zijn die zijn draai niet vindt in maatwerkbedrijven?

Tim, lasser, maker

“Ik wil vechten opdat mensen met Autisme serieus genomen worden”

Momenteel krijg ik een uitkering van €600 per maand. Kan jij daarvan overleven? Ik niet. Ik ben administratief bediende van opleiding en wil heel graag werken. Omdat ik nu niet genoeg heb om van te leven en omdat ik hou van anderen helpen.

Maar ik moet dan wel een werkgever vinden die me een kans geeft. Ik kan goed met alle computerprogramma's werken en ben heel nauwkeurig. Misschien zal ik in het begin wat trager zijn, maar naarmate ik mijn taken beter leer kennen, zal ook mijn tempo toenemen.

Ik heb al heel vaak meegemaakt dat mensen mij omwille van autisme niet

serieus nemen. Soms met rampzalige gevolgen, zoals ingrijpende operaties, die niet nodig zouden geweest zijn als de dokters me zes maanden eerder hadden geloofd.

Dat er stappen worden gezet richting een meer rechtvaardige arbeidsmarkt apprecieer ik enorm. Maar ik wil breder dan dat, in het algemeen, vechten opdat mensen met autisme serieus genomen worden. Als iemand van de regering dit leest, wil ik graag dat ze me contacteren en me de kans geven om in het parlement te spreken. Er moet naar ons geluisterd worden.

Lot, administratief bediende

“De resultaten van mijn werk reflecteren mijn enthousiasme”

Ik ben een ongelooflijke enthousiast iemand die heel graag wil werken, dus ik roep alle werkgevers op: “Neem mij aan”!

Ik heb sociaal werk gestudeerd, heb tijdens mijn studie een stage gelopen en deed daarna nog een werkstage bij de Stad Leuven. Tijdens dat werk hielp ik vluchtelingen hier hun weg vinden. Zelf vond ik het werk heel boeiend; je leert zoveel bij door de verhalen van anderen te leren kennen. De resultaten reflecteerden dat. Mensen zeiden dat ze zich snel op hun gemak voelden bij mij en namen me in vertrouwen.

Werken met nieuwkomers past me als gegoten. Ik ben actiegericht en positief ingesteld. Met veel mensenkennis voel ik de zaken aan. Ook al is het moeilijk, ik voel altijd energie om oplossingen te zoeken.

Waar het voor mij nu misloopt is een werkgever vinden. Werkgevers willen namelijk tijdens een sollicitatiegesprek zeker weten dat mijn spraakprogramma compatibel is met hun technologie. Ze stellen allerlei vragen over mijn beperking en weten precies helemaal niet hoe ze hiermee moeten omgaan.

Ik geef informatie mee over de Vlaamse Ondersteuningspremie bij mijn motivatiebrief, maar niemand lijkt daar ooit van te hebben gehoord of lijkt zich erin te willen verdiepen.

Tijdens zo'n sollicitatiegesprek aantonen dat alles wel goed komt is onmogelijk. Maar ik geloof er echt in. Mijn grootste zorg is om niet aan werk te geraken, want ik zoek al twee jaar. Ik kan veel meer dan ik nu kan laten zien. Ik zie heel wat mensen met een beperking rondom mij die ook niet werken. Mensen die vanalles zouden kunnen doen, maar dit niet doen, omdat andere mensen dat ze denken dat ze het niet kunnen. Ze worden naar beneden getrokken.

Bij mijn familie en vrienden kan ik gelukkig wel rekenen op ondersteuning en enthousiasme. Omdat ik al stage heb gedaan voor de job van mijn dromen, weet ik dat mijn droom realistisch is. Ik kan het werk, ik wil voltijds werken, nu enkel nog de werkgever vinden die mij een kans geeft. Dus nogmaals: Neem mij aan!

Vlora, sociaal werker

“Ik heb al heel vaak meegemaakt dat mensen mij omwille van autisme niet serieus nemen”

“Ik zie rap de ernst van situaties”

Voor mijn ongeval was ik brandweerman, ambulancier en verpleegkundige voor spoedgevallen. Ik mis de spoedafdeling zeer hard. Er is geen andere plek waar ik zou willen werken. Door een letsel aan mijn hand kan ik het werk van verpleegkundige niet langer doen, maar wat ik helemaal zie zitten is de inschrijving doen aan het onthaal van de spoeddienst van het ziekenhuis. Net door mijn ervaring kan ik snel de ernst van situaties inschatten.

Ik heb bij alle ziekenhuizen in mijn omgeving gesolliciteerd en overal het deksel op de neus gekregen: iemand met een handicap, liever niet. Het zou inderdaad wat inspanning van hun kant vragen. Ik zou een opleiding nodig hebben over hoe momenteel de procedures en administratie in elkaar zitten, want in de tijd dat ik buiten strijd ben geweest, is er wel een en ander veranderd. En er zijn ook praktische

dingen die zouden moeten aangepast worden, omdat ik met mijn hand niet langer alles kan. Maar met wat goodwill van iedereen is het echt wel mogelijk. Ik zou vier uur per dag kunnen werken, maar zit in plaats daarvan te lanterfantten.

Mijn dagen ontbreken aan structuur, maar het is anderzijds natuurlijk wel fijn om weinig verplichtingen te hebben. Ik doe het huishouden en heb tijd voor kiné, vrienden en sporten. Het blijft mijn droom om te werken, maar na zo lang thuis zitten en zo weinig bereidheid van werkgevers te zien, is het moeilijk om nog motivatie te vinden. Vermoeidheid houdt me tegen, ik leef op automatische piloot. Trajectbegeleiding heb ik al bij verschillende organisaties geprobeerd, maar niets heeft geholpen. Misschien heb ik iemand nodig die echt achter mijn veren zou zitten?

De coronacrisis geeft in zekere zin wel

wat frisse wind: ik werk nu twee halve dagen per week als vrijwilliger in een ziekenhuis, om pakjes van bezoekers bij de verpleegposten te brengen. Hopelijk is het een opstap naar meer.

Wat ik allemaal zou veranderen in deze wereld? Ik zou mijn hand genezen, al zegt mijn vrouw dat ze liefst mijn verwardheid zou aanpakken. Ik zou vooroordelen over handicaps verbannen. Mensen met een handicap kunnen even goed werken als iedereen, mits wat welwillendheid en begeleiding. Maar als ik een ding zou moeten kiezen om door een luidspreker te roepen zou het zijn: mensen, vecht niet.

Ulrik, ambiërend onthaalmedewerker spoedafdeling

“De coronacrisis zorgt voor wat frisse wind: ik werk nu twee halve dagen per week als vrijwilliger in een ziekenhuis, om pakjes van bezoekers bij de verpleegposten te brengen. Hopelijk is het een opstap naar meer.”

“Laat me je het risico en de prijs van de overstap naar betaald werken illustreren”

Vijftien jaar geleden, toen ik 45 was, werd ik blind. Ik volgde zes jaar herscholing om met de computer te leren werken. Aan die opleiding nemen jaarlijks zestig blinden en slechtzienden deel. Wel of niet werken is een thema dat sterk leeft: iedereen wikt en weegt zijn situatie.

Naast de herscholing behaalde ik ook een diploma kantoor, om aan de slag te gaan als administratief medewerker. Het is op dat ogenblik dat ik te horen kreeg dat dat met mijn statuut helemaal niet kan, of alleszins veel te risicovol is. Volgens mijn jobcoach waren er twee problemen: dat er de voorbije twee jaar geen enkele werkgever bereid was geweest een slechtziende persoon aan te werven en dat in mijn uitkering sterk geknipt zou worden.

Dat eerste jaagt me geen schrik aan. Ik ben een goede verkoper en weet wat ik kan en niet kan. Ik werk al jaren als vrijwilliger in een administratieve rol en kan mijn meerwaarde en sterktes aantonen. Een werkgever vinden, dat zou wel lukken.

Het verhaal van mijn uitkering ben ik volledig gaan uitpluizen en ben tot de conclusies gekomen dat dit inderdaad te veel risico inhoudt. In detail:

- Wanneer ik betaald zou werken, zelfs halftijds of minder, **verlies ik sociale voordelen**
 - Ik zou de Minder Mobielen Centrale niet meer mogen gebruiken, waardoor vervoer heel duur zou worden. Terwijl ik dat net nodig heb om op het werk te geraken. Ik kan niet zomaar het openbaar vervoer gebruiken. Het gebeurt regelmatig dat buschauffeurs me voorbij rijden aan de halte, hoewel ze aan mijn witte stok kunnen zien dat ik blind ben en dus de bus niet kan zien aankomen. Ook stoppen ze vaak op een ander Perron dan verwacht, waardoor het lang duurt voor ik mijn weg vind. Niet ideaal om op tijd op het werk toe te komen.
 - Ook andere sociale voordelen zoals gratis vuilzakken, verhoogde terugbetaling dokterskosten, de uitpas met kansentariaf zou ik verliezen.
 - Tot slot bestaat er ook nog een kans dat ik maandelijks €130 van de zorgkas zou verliezen.
- Momenteel krijg ik een uitkering volgens “categorie 4”. Vroeger zat ik in “categorie 3”, wat zo’n €250 per maand scheelt. Met behulp van een sociaal werker beargumenteerde ik

succesvol dat ik wel binnen “categorie 4” val. Maar wanneer ik betaald zou werken, is de kans reëel dat ik opnieuw in “categorie 3” terecht kom. Zolang je werkt en betaald wordt is dat natuurlijk geen probleem. **Maar als je je werk verliest, val je op een laag inkomen terug.**

- **Dit is de simulatie:** als ik halftijds zou werken, zou ik, alles in acht genomen, €100 per maand meer overhouden dan ik nu heb. Als ik voltijds zou werken, zou ik €500 per maand meer krijgen. Maar al mijn sociale voordelen zouden wegvallen en ik neem het risico om op weinig of niets terug te vallen.

Mijn voorstel voor een meer rechtvaardig systeem? Laat hoe dan ook de integratietegemoetkoming doorlopen. Iemand met een beperking die gaat werken heeft net nog meer kosten en heeft de tegemoetkoming dus net extra hard nodig. Maak het daarnaast mogelijk om een deeltijds vervangingsinkomen te combineren met deeltijds werk en op een volledig vervangingsinkomen terug te vallen moest je je werk verliezen.

Donald, vrijwillig medewerker bij de Minder Mobielen Centrale

“Ik ben een goede verkoper en weet wat ik kan en niet kan”

“Ik motiveer mensen om hun talenten aan te boren en hun eigen weg te timmeren”

Wat mijn droomjob is? Geen gemakkelijke vraag, want alleen al dat woord 'droomjob' doet mijn analytisch hoofd op hol slaan. Jobs associeer ik niet zoveel met 'dromen'. Als ik droom over werk, is het meestal een nachtmerrie. Het gebeurt wel eens dat ik, badend in het angstzweet, wakker wordt en mijn hart volledig in het rood gaat. Pas als ik beseft dat ik 's ochtends niet naar die verschrikkelijke werkplek moet, kan ik enigszins tot rust komen.

Het werk van mijn dromen is makkelijker te beschrijven, want dat doe ik in principe al. Ik zie mezelf als ervaringswerker. Ik schrijf en spreek over autisme, chronische ziektes en beperkingen. Al sinds 2008 heb ik een blog. Ik publiceerde in 2018 mijn eerste boek, *Autistisch gelukkig*. In 2020 volgde het tweede, *Gedurfde vragen*. Ik geef vormingen en getuigenissen aan heel diverse publieken, van de vrijwilligers op de zorgboerderij tot de medewerkers van RSZ.

Vooroordelen, onuitgesproken verwachtingen, de organisatie van mobiliteit, financiële risico's en sociale drempels spelen mij parten in mijn professionele zoektocht. Ik ben nogal direct, emotioneel en kan soms wel

eens raar voor de dag komen. Mensen durven al eens vallen over mijn fysieke uitstraling. Als je dan nog eens weinig erkenning krijgt voor die gevoeligheden, helpt dat niet altijd voor de goede verstandhouding.

Ik heb er twintig jaar over gedaan om tot het werk te komen dat ik nu doe. De weg naar het werk van je dromen ligt voor iedereen vol obstakels. Wanneer je een beperking als autisme hebt, zijn de hindernissen extra hoog. Dit wil niet zeggen dat het onmogelijk is om je zoektocht naar werk te starten vanuit die droom. Het is net heel belangrijk. Een droom geeft richting en inspireert. Dat is iets wat me veel voldoening geeft in mijn werk. Ik inspireer anderen om ook hun eigen weg te gaan. Mensen die het niet meer zien zitten, motiveer ik om toch hun eigen talenten aan te boren en aan hun pad te timmeren.

Maar er zit een schaduwkant aan mijn verhaal. Ik kan dit werk enkel doen als vrijwilliger. Een betaalde job zou ik maximaal drie tot zes uur per week kunnen doen. Die tijd telt voor mij meer dan dubbel, waardoor ik de andere dagen moet recupereren. Als ik dat niet zou doen, dreig ik opnieuw in een autistische burn-out terecht te komen.

De uiteenlopende vrijwillige engagementen die ik heb opgenomen in de sociale en culturele sector, betekenen niet zoveel voor de overheid. De activeringsambtenaar ziet vaak alleen dat ik maar liefst 99,97% van mijn loopbaan 'inactief' ben geweest en vraagt me wat ik nog van plan ben te doen in mijn leven. Ook mijn pensioen zal al mijn engagement niet weerspiegelen.

Daartegenover staan gelukkig heel wat mooie ervaringen, van reizen door Europa tot mensen zien genieten. Ik heb geleerd waar ik goed in ben: kansen scheppen en mensen een nieuw perspectief bieden. Heel vaak hoor ik van anderen dat ik hen help om out-of-the-box te denken. Ik hoop dat meer en meer begeleiders de wensen voor werk van mensen met autisme zullen benaderen met openheid van geest en oplossingsgericht denken. Iedereen kan iets goed, ook al is dit economisch niet rendabel.

Sam, auteur en spreker bij tistje.com

“Meer trekkers en katalysatoren in ieder bedrijf”

Mijn mooiste herinnering aan iemand met een beperking die bij ons werkt, is de eerste keer toen Jaak een bedrijfsfeestje meemaakte. Voor ons was de samenwerking met Jaak ook een eerste keer. We hadden nooit eerder iemand met een beperking in het team gehad. Hij begon bij ons in het kader van een stage. Ik heb niet lang moeten twijfelen om hem een kans geven, want ik vond meteen intern iemand die hem onder de vleugels wilde nemen.

Op dat eerste bedrijfsfeestje was het geweldig om te zien dat Jaak de hele avond met veel mensen aan het praten was. Meer nog, toen op het einde van de avond Jaak met de fiets naar huis moest, was er een overaanbod van mensen die hem een lift wilden geven.

Samenwerken met Jaak was nooit problematisch, maar we leerden wel snel het belang van goede begeleiding, zowel intern als extern. Er moet een één-op-één relatie zijn tussen Jaak en zowel zijn interne als externe begeleider. Intern in het bedrijf moet je dus iemand vinden die bereid is deze verantwoordelijkheid op zich te nemen en ook vervangers voor wanneer deze de vaste begeleider niet werkt. Sommige medewerkers zien dat echt niet zitten, dat moeten we ook respecteren.

Jaak is na zijn stage bij ons gebleven. We merken dat alle medewerkers

opener van geest worden dankzij zijn aanwezigheid. Er is meer bereidheid tot samenwerking, wat zich tot ver buiten het traject met Jaak laat voelen.

We willen Jaak, en ook de tweede persoon met een beperking die hier onlangs begon, betalen. Maar dat kan niet. We hebben het zelf bestudeerd: als we hen enige vorm van loon geven, verliezen ze hun recht op uitkering. Als dat niet verandert, wordt het moeilijk om de inclusie van mensen met een beperking te verwezenlijken. Er moeten manieren gevonden worden om de persoon én het bedrijf extra te belonen voor de energie die ze hierin stoppen.

De meest dringende verandering zit 'm volgens mij echter in beeldvorming en zichtbaarheid. De sterkste stimulans om als werkgever kansen te geven aan mensen met een beperking, is onder je werknemers trekkers hebben voor dit verhaal. We moeten jonge mensen al vanaf hun schooltijd meer in contact brengen met mensen met een beperking. Dat het normaal wordt dat mensen met een beperking overal rondom je aanwezig zijn en hun afwezigheid niet abnormaal wordt. Zo krijgen we meer trekkers en katalysatoren in ieder bedrijf.

Dirk, CEO, Timmerman EHS

“Ik heb niet lang moeten twijfelen om hem een kans geven”

“We hebben nog veel te winnen”

Mijn favoriete verhaal over iemand met een beperking die bij ons werkt? Dat is geen moeilijke vraag! Ik vertel met veel plezier over onze samenwerking met Tomas. We kregen een paar jaar geleden de vraag of Tomas, in het kader van zijn opleiding, bij ons in de bedrijfskeuken een stage mocht doen.

Dat zagen we helemaal zitten. Het was erg fijn om te merken dat iedereen in ons bedrijf daar zo voor open stond. Al mag het ook wel gezegd dat we de begeleiding die het zou vereisen hadden onderschat. Voor zijn rechtstreekse collega's in de keuken was het in het begin een stevig paar tanden bijsteken.

Het was een groei- en leerproces voor iedereen, met mooie resultaten. Tomas werkte eerst een dag per week, nu twee. Zijn stage is voorbij, maar hij is bij ons gebleven in het kader van zinnige dagbesteding. Die situatie klopt niet, maar we kunnen er zelf niet aan veranderen. In het begin was het nog vrij logisch dat Tomas niet betaald werd: hij was in opleiding en dus nog niet vergelijkbaar met een andere

medewerker. Ondertussen zouden wij hem gewoon willen betalen, maar dan bestaat voor hem het risico dat hij zijn uitkering verliest.

Dat we er met Tomas een positieve werkkraacht bij hebben, is lang niet de enige goede uitkomst van hem aan boord te nemen. Er zijn zoveel positieve vibes bijgekomen. Omdat onze locatie nogal afgelegen is, zetten we een carpooling op. Zo ontlastten we zijn mama en kon Tomas met meer collega's kennis maken. Tomas zet altijd muziek op in de auto en zingt vrolijk mee. Iedereen wordt er zo goedgezind van!

Het opende voor velen onder ons ook onze ogen. Voor de BOSS Warmste Actie, koos Tomas een goed doel. Hij en zijn vriendin gaven een prachtig dansoptreden dat veel geld opleverde. Je bent je misschien niet bewust van welke vooroordelen je hebt bij mensen met een beperking, tot je plots beseft dat ook zij vol talenten zitten.

We willen ons zeker nog meer inspannen om mensen met een beperking op onze werkvloer te krijgen

en om een meer inclusieve organisatie te worden in het algemeen. Dat vraagt een inspanning, maar ik ben ervan overtuigd dat we er nog heel veel bij te winnen hebben. Elke persoon is een verrijking. Dat zou ik ook willen meegeven aan andere werkgevers: het is echt een win-win om mensen kansen te geven. Bereid je wel goed voor.

Als er mensen van de overheid dit lezen, dan zou ik hen oproepen om een aantal zaken te veranderen. Kunnen jullie beginnen met een vereenvoudiging van het juridische kluwen en duidelijke informatie verstrekken? Wat ook echt anders moet is dat mensen met een beperking iets moeten verdienen voor het werk dat ze leveren. Ten slotte moet er meer budget zijn voor organisaties die bedrijven begeleiden en helpen bij aanpassing op de werkvloer. Dan zullen er zeker meer werkgevers op de kar springen.

Sarah, P.A. van de CEO en Corporate Marketing Manager, BOSS Paints

“Wat, die moet betalen om te werken!?”

Een paar jaar geleden was op een van mijn werkposten een groep parlementariërs op bezoek. Zij ontmoetten een cliënt die ik ondertussen al tien jaar begeleid. Een jongeman die moeilijk aanvaardt dat de dingen niet zijn zoals hij verwacht of wil dat ze zullen zijn. Via onze organisatie heeft hij al gewerkt in een tuinwinkel, een aquariumwinkel, plantentuin, en nog meer: hij is aan zijn twaalfde werkpost toe. Elke keer opnieuw hoopt hij dat het zal lukken en elke keer opnieuw krijgt hij kansen van werkgevers, soms dezelfde met wie het eerder verkeerd liep.

De parlementariërs kwamen vanalles te weten. Over dat het via onze organisatie mogelijk is om begeleid te werken, op reguliere werkplaatsen, weliswaar onbezoldigd. Wij gaan voor onze cliënten op zoek naar werk dat dicht bij hen thuis is. Zo kunnen ze zelfstandig naar het werk en leren ze mensen vanuit de buurt kennen. Door buiten de context van de beschutte werkplaatsen te zoeken, kunnen we onze cliënten ook laten kiezen voor het type werk dat ze graag willen doen. Dit geeft hen een grotere voldoening. Dat Begeleid Werken op deze manier kan, is nog veel te weinig geweten, niet enkel onder parlementariërs. Als we

voor onszelf te veel reclame maken, zitten we binnen de kortste keren met wachtlijsten. Mensen moeten zeggen dat ze minstens twee of drie jaar moeten wachten op begeleiding is verschrikkelijk. Dat is eigenlijk het grootste probleem voor onze werking: een tekort aan financiering. We doen al veel pro deo werk, maar onze directie moet ons natuurlijk ook kunnen betalen.

In een gesprek vertelde mijn cliënt de parlementariërs ook hoe het al die jaren gegaan is met zijn inkomsten. Of hij ooit betaald was gaan werken? Nee, legde mijn cliënt uit. Wanneer je betaald gaat werken, verlies je je uitkering. Omdat voltijds gaan werken te zwaar zou zijn en hij, met het aantal uren dat hij kan werken, niet zou rondkomen. Ook bestaat er altijd de kans dat je ontslagen wordt en terugvalt op niets. Hij vertelde ook dat hij in zijn werksituatie van weleer zijn eigen woon-werkverkeer betaalde. Toen vielen de parlementariërs helemaal uit de lucht.

“Wat, die moet betalen om te werken!? En mensen doen dat?”

Ik hoor het de man in kwestie zo nog zeggen. Ja, mensen doen dat. Want werk is belangrijk. Werk zorgt ervoor dat je erbij hoort. Ook al is het maar één dag in de week. Dan heb je een antwoord op de vraag: wat doe jij? Mensen vragen misschien wat je werk juist inhoudt en waar je het doet, maar niemand vraagt ooit hoeveel uren je het doet. Je werkt, dat verandert alles.

Waar we nu in onze dienst mee bezig

zijn, is nagaan of we mensen ook de opstap naar betaald werk kunnen aanbieden. Je zou het misschien anders verwachten, maar werkgevers vinden om mensen een begeleide werkplaats te geven is eigenlijk niet zo'n groot probleem. We vermoeden dat het ook zal lukken om werkgevers te vinden die mensen met een beperking willen betalen voor hun werk. Het moet gewoon een win-win zijn, dan is veel mogelijk.

Want dat blijft toch voor veel van onze cliënten een heikel punt, dat hun uitkering zo laag ligt. Je kan er bijvoorbeeld geen rijlessen mee betalen of geen auto mee afbetalen. Je kan niet deelnemen aan het leven zoals mensen met een loon dat kunnen. Het is daarbij niet evident om op je uitkering terug te vallen als werken niet of niet langer lukt.

Die verandering wordt mogelijk wanneer we vanuit de overheid werk niet langer zien als een plicht, maar er naar kijken als een recht. Iedereen heeft recht op arbeid. Ook als daarbij blijvende begeleiding moet zijn. Dat is wat wij bieden: intensieve begeleiding bij de start en een blijvende warme hand. We willen dat aan iedereen aanbieden die het nodig heeft, niet enkel aan de mensen die toevallig de juiste middelen in hun rugzakje hebben. Want het werkt.

Francine, projectleider Werkburo BHV, vzw Zonnellied

“Mama, dit kan niet, hier moeten we iets aan doen”

Stel je voor dat je in de supermarkt staat. Je duwt je bril hoger terwijl je de etiketten van twee verschillende blikken tomaten leest. Iemand tikt je op de schouders en vraagt met schuchtere stem of hij je mag helpen lezen. Dat hij nog iemand kent met een handicap en het belangrijk vindt om zulke mensen zoveel mogelijk bij te staan.

Je zou van verbazing uit de lucht vallen, nee? Maar blijf even stilstaan bij dit voorbeeld. We spreken over mensen met een handicap alsof ze een categorie apart zijn. Terwijl niemand een “perfecte” of “normale” mens is. Toch is het zo dat voor sommige dingen - zoals een bril nodig hebben - we mensen geen etiket op het hoofd kleven, maar gewoon tegemoet komen aan wat ze nodig hebben om goed te leven.

Mijn interesse voor extra ondersteuning bieden, kwam tot leven toen ik als leerkracht in het secundair onderwijs werkte. Ik merkte dat voor sommige leerlingen, mits kleine aanpassing, mooie leerresultaten mogelijk werden. Dat was in de periode dat er net aandacht begon te ontstaan voor leerstoornissen, iets waar tevoren geen woorden voor bestonden.

In de jaren die volgden bleek dat mijn dochter een hersentumor had. Ze was vier. Toen de eerste etappes van het gevecht tegen de tumor achter ons lagen, begon een gevecht opdat er voor haar een mooie toekomst in het verschiet zou liggen. Ze heeft dyspraxie en is slechtziend. Iedereen wilde dat ze naar het buitengewoon onderwijs zou gaan, waar we ons onaflatend hebben tegen verzet.

Ik heb dan ook niet lang getwijfeld toen me de kans geboden werd om voor GRIP te werken. GRIP is een mensenrechtenorganisatie, door en voor mensen met een handicap. Ons bestuur bestaat volledig uit mensen met een handicap. Ook zijn de meeste medewerkers ervaringsdeskundigen.

Zo valt bijvoorbeeld binnenkort de verhoogde tegemoetkoming weg voor mijn dochter, omdat ze 21 wordt. Ze studeert aan de hogeschool en de ondersteuning die ze altijd al gekregen heeft, is echt wel nodig om het normale traject te volgen. Tegelijk komt ze niet in aanmerking voor een uitkering, omdat studeren wordt beschouwd als een teken dat je op de reguliere arbeidsmarkt kan werken. Dit is echter

geen garantie. Zij is de eerste om te zeggen: mama, dit kan niet, we moeten hier iets aan doen. Voor haar is de situatie op dit moment wat ze is, maar hopelijk zal het voor diegene die in haar voetsporen treden anders zijn. Wij zijn blij om samen op de barricade te staan.

Uiteindelijk hoop ik dat we zullen komen tot een maatschappij waarin de systemen ontworpen zijn volgens de principes van Universal Design. Dat is een manier van ontwerpen die vaak gebruikt wordt in architectuur. Een bekend voorbeeld is het Guggenheim Museum in New York. De ingang, inrichting en zacht hellende spiraalvormige structuur maken dat iedereen op dezelfde manier van het museum kan genieten. Geen achteringang met een plankje voor je rolstoel, aparte lift en toiletten. Laat ons ook zo het onderwijs en de arbeidsmarkt uitdenken: van de meet af aan toegankelijk voor iedereen.

Seline, mama van Femke, stafmedewerker GRIP onderwijs en arbeid

“Laat ons streven naar datgene wat in de maatschappij het meest gerespecteerd wordt: betaald werk”

We zitten vastgeroest in manieren van denken van honderd jaar geleden. Dat betaald werken normaal is, mensen met een beperking dat niet zijn, en betaald werken dus niet voor hen is. Dat wanneer je betaald kan werken, je zonder fout in staat bent dat te doen aan een normaal prestatieniveau en zonder begeleiding.

Laat ons ambitieus zijn in ons werk voor mensen met een beperking. Momenteel leiden we velen van hen richting vrijwilligerswerk. Alsof ze mogen blij zijn iets te mogen doen en daar een centje voor te krijgen. De vrijwilligersvergoeding verhogen maakt de pleister op de wonde een beetje groter, maar is een weinig visionair doel. Wat in onze maatschappij het hoogst in het vaandel wordt gedragen, is betaald werk. Laat ons niet op minder mikken voor mensen met een beperking.

Op interviews met jobcoaches horen we keer op keer hetzelfde: werkgevers zijn bereid om iets te betalen voor het werk dat mensen met een beperking doen, maar niet veel. We leven in een kapitalistisch systeem, waarin werknemers moeten renderen. We kunnen werkgevers proberen motiveren om toch mensen met een beperking een kans te geven en vanuit idealisme hen iets te betalen, maar doen we daar mensen met een beperking een gunst mee?

Het kan ook anders. In Ierland is er een loonsubsidie tot 95%. Iedere persoon werkt, het rendementsverlies van sommigen wordt door de overheid opgevangen. Iedereen hoort erbij. Voor iedereen is betaald werk een logisch vooruitzicht in het leven. Dat is inclusie.

Let op, met zo'n loonsubsidie alleen zullen we er niet komen. Werken lukt niet altijd en niet voor iedereen. Wanneer het niet lukt, moet er een gegarandeerd inkomen zijn, waarvan je menswaardig kan leven. Het is alsof onze angst voor profiteurs een van onze belangrijkste adviseurs was bij het opstellen van onze huidige uitkeringssystemen: het mag vooral niet meer zijn dan dat waarvan je net kan overleven. Naast de loonsubsidie en het gegarandeerd inkomen, moet er blijvende jobcoaching zijn. Een persoon met een beperking die op de tippen van de tenen loopt om zijn werk rond te krijgen, heeft een jobcoach nodig als ruggesteun.

Een systeem dat zekerheid en duidelijkheid biedt voor zowel mensen met een beperking als werkgevers kan en is haalbaar. Laten we daar onze vlag planten.

Jan, Diensthoofd begeleid werken Leuven

“Laat ons ambitieus zijn in ons werk voor mensen met een beperking”

disruptief inclusief

Wil je meer weten over Disruptief Inclusief?
Of wil je mee de handen uit de mouwen steken?

Je vindt alle informatie op
vdab.be/disruptiefinclusief